

سهام عدالت؛ ماهیت و سیاستها

نویسنده:

غلامرضا حیدری کردزنگنه
معاون وزیر اقتصاد و رئیس هیأت عامل سازمان خصوصی سازی

سخن نخست

از سال ۱۳۸۵ با اعلام سیاست‌های جدید دولت در امر خصوصی‌سازی و تصمیم بر سهام‌داری گسترده مردم در اداره کشور از طریق توزیع سهام عدالت، نقطه عطفی در فرآیند خصوصی‌سازی در ایران آغاز شد.

با اینکه از آغاز دهه هفتاد، خصوصی‌سازی به صورت جدی در کشور مطرح شده بود و دولت‌ها در صدد واگذاری مالکیت‌های غیر ضروری خود به بخش‌های تعاونی و خصوصی برآمدند، اما به دلایل گوناگون، از جمله محدودیت‌های موجود در اصل ۴۴ قانون اساسی، فقدان انسجام منطقی در پیگیری روند یاد شده در دولت‌های پیشین و عدم اراده لازم، اهداف در نظر گرفته شده در این امر محقق نگردید. از این رو در واقع سال ۱۳۸۵ را می‌توان سال عملیاتی شدن جامع این تصمیم ملی قلمداد نمود. دولت نهم با رویکرد عدالت محوری و مهرورزی، واگذاری سهام شرکت‌های دولتی را سالم‌ترین شیوه برای رسیدن به این اهداف مهم می‌داند. در همین راستا مرکز پژوهش و اسناد در راستای تبیین این ابتکار و دستاورد ارزشمند دولت، تلاش نموده است که هر چند به صورت اجمال به معرفی دستاوردها و ابعاد مختلف طرح ملی سهام عدالت پرداخته و در قالب ارائه گزارش حاضر به تشریح این مهم مبادرت نماید.

معاونت ارتباطات و اطلاع رسانی

مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری

مقدمه:

بازاندیشی سهام عدالت در چشم انداز قانون اساسی و عدالت اسلامی

در آموزه‌های دینی و تاریخی، از برپایی عدالت در جامعه به عنوان یکی از ویژگی‌های جامعه تکامل یافته یاد شده است. از طرفی امروزه شکاف طبقاتی در همه کشورها از اصلی‌ترین چالش‌های حکومت‌ها محسوب می‌شود. به همین دلیل بر طرف کردن تبعیض، فقر و نابرابری‌های اقتصادی، هدف بیشتر حکومت‌های مردمی دنیا بوده است. در راستای رفع این مشکلات در کشورمان، دولت نهم کاستن فاصله طبقاتی در جامعه را به عنوان یکی از اولویت‌های اصلی در دستور کار خود قرار داده است.

طرح سهام عدالت در راستای تحقق شعار محوری عدالت در دولت نهم و به منظور دستیابی به اهداف عدالت اقتصادی، از طریق گسترش سهم بخش تعاون و عدالت توزیعی اجرایی شد. طرح توزیع سهام عدالت که گسترش سهم بخش تعاون و توزیع عادلانه میان افراد جامعه را سرلوحه کار خود قرار داده است، گامی اساسی و مهم در راستای رسیدن به اهداف قانون اساسی و اقتصاد اسلامی می‌باشد. اهداف کلان طرح سهام عدالت عبارتند از: دستیابی به عدالت اقتصادی از طریق عدالت توزیعی، دستیابی به عدالت اجتماعی از طریق گسترش سهم بخش تعاون در اقتصاد کشور، افزایش مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت اقتصادی اجتماعی خویش، افزایش ثروت و ایجاد درآمد دائمی برای خانواده‌های نیازمند، تسریع در روند خصوصی‌سازی با هدف افزایش کارایی و بهره‌وری از جمله اهداف طرح توزیع سهام عدالت می‌باشد.

این سهام دو هدف اساسی را که شامل پیشبرد خصوصی‌سازی و به تبع آن افزایش کارایی و بهره‌وری نهادهای تولید و از سوی دیگر توزیع درآمد و افزایش ثروت خانواده‌ها به خصوص خانواده‌های دهک‌های پایین درآمدی و بی‌بضاعت، پی‌جویی می‌نماید.

در حال حاضر دولت به سه دهک پایین جامعه، شش هزار و صد میلیارد تومان یارانه می‌دهد. با اجرای طرح

سهام عدالت، این یارانه‌ها هدفمند می‌شود و لذا اجرای سهام عدالت منجر به شناسایی افراد هدف هم می‌شود و در آینده دولت قادر خواهد بود یارانه‌ها را بر این اساس توزیع نماید.

کاهش فقر و تقلیل نابرابری‌های اقتصادی، همواره از اهداف برنامه‌های توسعه‌ای دولت بوده و در اصل سوم قانون اساسی نیز بر آن تأکید ویژه شده است. توجه به توسعه اقتصادی با در نظر گرفتن توزیع عادلانه درآمد، تنها منجر به عمیق‌تر شدن شکاف طبقاتی و گسترش فقر و در نهایت به چالش کشاندن فرآیند رشد اقتصادی در دراز مدت می‌گردد. دولت نهم به منظور رسیدن به توزیع درآمد متعادل‌تر در اقتصاد و همچنین انجام خصوصی‌سازی در اقتصاد، توزیع سهام عدالت در بین اقشار کم درآمد را در دستور کار خود قرار داد.

پیش‌نیازهای فرهنگی و اجتماعی خصوصی‌سازی و طرح سهام عدالت

خصوصی‌سازی در هر کشوری با توجه به شرایط اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی هر کشور، الگوی متفاوتی داشته است و حتی کشورهای بلوک شرقی هم خصوصی‌سازی یکسانی نداشته‌اند. این طرح همچنین در بلوک غرب اجرا شده است. در انگلستان در سال ۱۹۷۲، اولین روش در خصوصی‌سازی همان واگذاری سهام به مردم بود. این در حالی است که انگلستان اولین کشوری بود که دست به خصوصی‌سازی زد و نصف خصوصی‌سازی‌ها که در اروپا انجام شده، در انگلستان بوده است. کشور فرانسه نیز خصوصی‌سازی‌هایی را در سطح گسترده تری اجرا کرد.

کشور آلمان و کشورهای جنوب شرق آسیا نیز این کار را انجام دادند. لکن هیچ کشوری تاکنون همانند جمهوری اسلامی، تقویت بنیه اقتصادی دهک‌های پایین جامعه را مد نظر قرار نداده است. مکانیسمی هم که در ایران گذاشته شد با مکانیسم کشورهای بلوک شرق کاملاً تفاوت دارد. آن کشورها صندوق‌های مشترک کوپنی را تأسیس کردند که بیشتر اعضای آن مدیران بودند. یعنی وقتی مدیران که از شرکت‌های دولتی نفع می‌بردند و دولت را در اجرای این طرح مصمم دیدند، عهده‌دار تأسیس این صندوق‌ها شدند و فساد هم از اینجا شروع شد؛ به طوری که این شرکت‌ها به عنوان واسطه از مردم کوپن می‌گرفتند و بعد از مدتی با این کوپن‌ها سهام کارخانجات را می‌خریدند و در نتیجه به عنوان مثال در کشور آذربایجان ده نفر از مدیران همه کشور را خریدند. در آمریکا و کانادا ۶۶ درصد دارایی‌های مردم غیرواقعی (مالی) و ۳۴ درصد دارایی‌های واقعی مانند زمین، ماشین و خانه است. در ایران ۵ درصد از دارایی‌های مردم دارایی مالی است و دارایی‌های مالی هم دارایی‌هایی است که مولد هستند و ارزش افزوده اضافی دارند. کشورهایی که بخواهند موفق باشند باید به سمت گسترش دارایی‌های مالی بروند. بخش تعاون در ایران در حدود ۱۶ میلیون عضو دارد. اصل ۴۴ قانون اساسی هم یکی از بخش‌های مهم اقتصادی را تعاون می‌داند و سهام عدالت نیز در بخش تعاون دیده شده است. با این کار در حدود ۳۵ میلیون نفر (حدود ۵۰ درصد جمعیت کشور) در آینده در بخش تعاون سهامدار می‌شوند.

نحوه توزیع سهام عدالت در ایران به گونه ای است که خرید و فروش سهام ممنوع نشده بلکه محدود شده است. هدف از این محدودیت هم رشد و گسترش بازار سرمایه و فرهنگ سهام داری در کشور است. خرید و فروش محدود آن در قالب تعاونی ها و با انتقال سهام کارخانه به شرکت های کارگزاری و واگذاری آن ها به تعاونی های استانی مجاز دانسته شده است.

این روش خصوصی سازی روش جدیدی در کشورمان در کنار سایر روش های پیش بینی شامل فروش سهام، مزایده، روش انحلال شرکت ها و حتی مذاکره، اصلاح شرکت ها توسط شرکت مادر، فروش کارخانه ها برای اصلاح بخش صنعت و می باشد و تلاش می شود اشکالات گذشته در واگذاری شرکت های دولتی در این طرح تا حد ممکن مرتفع گردد.

با توجه به اصل سوم قانون اساسی مبنی بر مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت خود و رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه مردم به نحوی که زمینه های رشد آنان را فراهم آورد و ماده ششم قانون برنامه چهارم مبنی بر اینکه به سازمان خصوصی سازی اجازه می دهد از همه روش های امکان پذیر اعم از مقررات زدایی، واگذاری مالکیت با مدیریت و استفاده شود. مطالعه پیش نویس های اولیه سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی حاکی است که در زمان تقدیم مصوبه اولیه مجمع تشخیص مصلحت نظام به مقام معظم رهبری، مبحث واگذاری ۶۵ درصد سهام شرکت های دولتی به مردم مطرح شد.

پس از آن با تقدیم پیشنهاد از سوی دولت به محضر مقام معظم رهبری، مقرر شد از مجموع سهم بنگاه های دولتی ۲۰ درصد کماکان دولتی باقی بماند، ۴۰ درصد به صورت سهام عدالت و ۴۰ درصد دیگر هم به صورت عرضه در بورس به مردم و به بخش خصوصی واگذار گردد. درخصوص توزیع سهام عدالت، تصمیم بر این شد که سهام مزبور توسط شرکت واسطی (شرکت کارگزاری صبا) وظیفه واگذاری به مشمولان را از طریق دریافت سهام و واگذاری آن به تعاونی ها و در نهایت واگذاری به مشمولان را بر عهده بگیرد. به منظور اطمینان از روند سالم اقتصادی، شرکت کارگزاری صبا با توجه به ظرفیت ۱۴۰ هزار میلیارد تومانی واگذار شده، علاوه بر منع اولیه از هرگونه فعالیت اقتصادی توسط این شرکت در ذیل آن، چند شرکت استانی کوچک تر با مجوز فعالیت اقتصادی ایجاد شود. بنابراین در هر استانی یک شرکت سرمایه گذاری تشکیل شد و دولت هم موظف به ایجاد تمهیدات لازم برای ورود آن شرکت ها به بورس شد.

توانمندسازی توده ی مردم در چشم انداز اجرایی سهام عدالت

در صورت اجرای موفقیت آمیز برنامه توزیع سهام عدالت در کشور، منابع زیادی به دلیل کاهش حجم تصدی گری دولت، گسترش فرهنگ سهامداری در جامعه و مهم تر از همه توزیع عادلانه ثروت و به تبع آن درآمد در کشور، نصیب افراد مختلف جامعه و به ویژه خانوارهای واقع در دهک های پایین درآمدی خواهد شد.

با اجرای کامل این طرح تا دو سال آینده، ساختار اقتصاد ایران از حالت دولتی و رانتی خارج و به سمت یک مکانیزم آزادسازی در تمام زمینه ها پیش می رود که در این شرایط فضا رقابتی شده و در جهت افزایش بهره‌وری و کارایی اقتصادی حرکت می نماید.

ارزش اولیه سهام عدالت تا ۲۰ سال پس از واگذاری قابل انتقال نیست و در دراز مدت به عنوان کالای سرمایه‌ای برای اقبال کم درآمد تبدیل به سهام ارزشمندی خواهد شد. ارزش اولیه این سهام که به صورت قرض الحسنه از سوی دولت پرداخت شده است، از تمام یا بخشی از سود این سهام بازپرداخت می شود و بخشی از سهام که از ارزش آن بازپرداخت شده، قابلیت انتقال و واگذاری خواهد داشت.

واگذاری این سهام، خصوصی سازی در کشور را حداقل ۱۰ سال تسریع می نماید؛ زیرا با روندی که پیش می رویم و با حجمی که واگذار می شود به نسبت کل شرکت های دولتی شاید این پروسه ۵۰ سال طول بکشد، اما واگذاری حجم وسیعی از سهام شرکت ها در حال حاضر دستیابی به اهداف خصوصی سازی را نیز سرعت می بخشد.

در حال حاضر با تصویب مجلس شورای اسلامی پرداخت سهام عدالت به شش دهک جمعیتی افزایش یافته و سقف زمانی آن نیز یک سال دیگر تمدید شد. همچنین لایحه اجرایی سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی که دارای ۱۰ فصل و ۸۹ ماده است؛ فصل ششم آن با پنج ماده به سهام عدالت اختصاص یافته است. در ماده ۳۴ این لایحه مشمولان این طرح، شش دهک جمعیتی (دو دهک با ۵۰ درصد تخفیف و چهار دهک با ۳۰ درصد تخفیف با اقساط ۱۰ ساله) که حدود ۴۲ میلیون نفر هستند را شامل می شود. در ماده ۳۶ به نحوه توزیع سهام عدالت و معافیت های مالیاتی که شامل نقل و انتقال سهام و افزایش سرمایه است، پرداخته شده است. در ماده ۳۷ این لایحه، تشکیل سازمان فرا بورس (OTC) برای شرکت هایی که هنوز آمادگی عضویت در بورس را ندارند پیش بینی شده است، تا از سرمایه این شرکت ها برای سرمایه گذاری و توسعه استان ها استفاده شود. در ماده ۳۸ این لایحه تصریح شده است که مطابق این ماده نباید هیچگونه وکالت نامه ای از شرکت های سرمایه گذاری و تعاونی استانی برای مدیریت توسط بخش دولتی گرفته شود تا مدیریت آن‌ها کاملاً خصوصی باشد. این لایحه به تقویت بخش تعاونی، تأسیس بانک توسعه تعاون و خصوصی سازی توجه ویژه ای دارد.

با توجه به توضیحات مذکور، در گزارش حاضر تلاش شده تا به صورت اجمال، دستاوردهای دولت در خصوص اجرای طرح سهام عدالت تبیین شود.

اهداف رئیس جمهور در طراحی سهام عدالت:

اما رئیس جمهور خود نیز دغدغه‌های با اهمیتی در طراحی و اجرایی شدن سهام عدالت دارد که بخش‌هایی از آن را عیناً مرور می کنیم:

سهام عدالت با سه هدف عمده طراحی و اجرا می‌شود:

هدف اول، مشارکت همه ملت ایران در ساختن است. همه باید در این خاک ریشه داشته باشیم؛ ریشه فرهنگی و اجتماعی. به لحاظ اقتصاد فردی ریشه داریم، اما همه باید در یک کار اجتماعی برای ساختن ایران زمین مشارکت بکنیم. همه شریک باشیم.

هدف دوم، اجرای عدالت است که شاید مهمترین هدف است. سال‌های سال از منابع عمومی سرمایه‌گذاری شد و ثروت‌هایی فراهم آمد، اما همه ملت به طور عادلانه از منابع این سرمایه‌گذاری بهره‌مند نشدند و به دلایل گوناگون فاصله‌ها ایجاد شد ...

سهام عدالت یعنی توزیع ثروت دولت به طور عادلانه بین اقشار گوناگون. به همین دلیل است که شما می‌بینید برای دهک‌های پایین درآمدی، هم تخفیف و هم تسهیلات هست و ان شاءالله این تا آخر خواهد رفت؛ یعنی ان شاءالله به همه اقشار سهام عدالت عرضه خواهد شد. تا امروز مجوز دو دهک از مقام معظم رهبری اخذ شده است؛ با ۵۰ درصد تخفیف و پرداخت ۵۰ درصد مابقی در ده سال، بدون اینکه سودی روی آن کشیده بشود. یعنی الان قیمت‌گذاری می‌شود، دو میلیون تومان سهام داده می‌شود، یک میلیونش بخشیده، یک میلیونش هم طی ده سال گرفته می‌شود که اگر با این تورم و ... حساب بکنیم تقریباً یک میلیون دوشم هم بخشیده می‌شود. برای دهک‌های بعدی هم با میزان بخشودگی و میزان قسط‌بندی تسهیلاتی ارائه خواهد شد. هرچقدر درآمد بالاتر برود، این تسهیلات کمتر می‌شود ... در جلسه سران قوا که خدمت برادران عزیزم جناب آقای حداد و جناب آقای شاهرودی بودیم تصمیماتی گرفته شد که کارمندانی را که دریافتیشان از یک حدی کمتر است جزء دهک‌های اولیه بیاوریم. یعنی اجازه بگیریم سه دهک اول را با تخفیف بدهیم، ۵۰ درصد تخفیف، بقیه ده ساله و کارمندان ضعیف را هم جزئش بیاوریم.

این‌هایی که شرکت خدماتی هستند درآمدشان پایین است، کارمندان و درآمدشان پایین است؛ به خصوص پرستاران و فرهنگیان و بازنشسته‌ها. این کارها در حال انجام است، این‌ها هم می‌آیند و اضافه می‌شوند ... سه دهک را ما با ۵۰ درصد تخفیف بدهیم و ۵۰ درصدش را هم قسطی طی ده سال [دریافت کنیم]. این یک گام بلند در جهت اجرای عدالت است. البته همه عدالت این نیست؛ اشتباه نشود. عدالت در برنامه‌ریزی، تولید، توزیع، مصرف و غیره، حالا باید کار بکنیم. تا اجرای حقیقی عدالت فاصله داریم. کارها باید بشود، اما بالاخره این یک گام بلند و یک آغاز مبارک است ...

هدف سوم، کوچک کردن دولت است. بالاخره همه می‌دانیم دولت بزرگ است و تصدی‌گری‌اش خیلی توسعه پیدا کرده است و این امکان برنامه‌ریزی، نظارت و هدایت را از دولت سلب کرده است. همانطور که اشاره کردم دولت خودش به عنوان یک کارفرما و متصدی بزرگ، اصلاً رقیب مردم است. وقتی دولت بیاید، امکان ندارد مردم بتوانند رشد کنند ... این دولت باید به طور جدی کوچک بشود ... در طول ۱۵ سال

واگذاری یا به تعبیر مشهور خصوصی سازی، مجموعه واگذاری کمتر از ۳۰۰۰ میلیارد تومان بوده است. امروز که در خدمت شما هستیم، ۲۳۰۰ میلیارد تومان یکجا واگذار می شود... من از آقای دانش جعفری و همکارانشان و همچنین از صدا و سیما، رسانه ها و از مسئولین استانی می خواهم سازماندهی واگذاری سهام عدالت را دقیقاً برای مردم تشریح بکنند. سازماندهی بسیار دقیقی انجام شده است. شرکت های سرمایه گذاری شهرستانی و استانی که اینها بعداً می توانند وارد بورس بشوند و فعالیت اقتصادی بکنند. می توانند ثرویشان را افزایش بدهند و بعد به مردم برسانند. این هم یک اتفاق بزرگ است. یک برنامه آموزشی بگذارید تا مردم کار با سهام را خوب فرا بگیرند

رویکرد و سیاست‌های سهام عدالت

صرف پذیرش بی‌چون و چرای تجربه شکست خورده، سایر کشورها، نتیجه‌ای جز تکرار شکست‌های پیشین به دنبال نخواهد داشت؛ همانگونه که پیامد رد همه جانبه تجربه‌های پیشین نیز خلأیی خواهد بود که در آن نقش آفرینان اقتصادی ممکن است دست به اتخاذ تصمیمات عجولانه و بی‌ریشه‌ای بزنند که نتایج نامطلوبی به بار می‌آورد.

طرح سهام عدالت در ایران از آن دسته برنامه‌هایی است که شاید بتوان ادعا کرد که از حیث طراحی و اجراء با مطالعه تجربه سایر کشورها در اعطای سهام یا فرصت‌های مشابه سرمایه‌گذاری به توده‌های کم درآمد متفاوت است لذا دولت نهم هدف خود از تخصیص سهام عدالت را به شرح زیر اعلام کرد:

- ۱- توزیع متعادل ثروت و درآمد کشور؛
- ۲- افزایش ثروت و ایجاد درآمد دائمی برای خانواده‌های نیازمند؛
- ۳- تسریع در روند خصوصی‌سازی از طریق واگذاری گسترده سهام شرکت‌های دولتی؛
- ۴- متکی به خود نمودن خانوارهای نیازمند و کاهش تعهدات مستقیم دولت و نهادهای حمایتی؛
- ۵- کاهش اندازه بخش دولتی و انتقال تصدی‌ها به عموم مردم؛
- ۶- گسترش سهم بخش تعاون در اقتصاد کشور؛
- ۷- تفکیک مناسب‌تر وظایف حاکمیتی و بنگاه‌داری، سازماندهی کاراتر بنگاه‌های دولتی و کارآمد کردن دولت در عرصه وظایف حاکمیتی.

اهداف تعریف شده برای طرح به اندازه کافی جامع بود تا در عمل ارکان گسترده‌های را عهده‌دار وظایف سیاست‌گذاری و اجرایی نماید. از همین رو هیأت وزیران، ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت (که اعضای آن را رئیس جمهور، ۹ نفر از وزرا، سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره)، رئیس سازمان بهزیستی کشور، رئیس دفتر امور مناطق محروم کشور، رئیس سازمان ثبت احوال کشور و رئیس سازمان خصوصی سازی تشکیل می‌دهند)، هیئت عالی واگذاری، سازمان خصوصی سازی (به عنوان دبیرخانه ستاد مرکزی سهام عدالت) و وزارت تعاون مستقیماً در جریان امور سیاست‌گذاری و اجرایی طرح توزیع سهام عدالت قرار گرفتند.

عملکرد سازمان خصوصی سازی در راستای آیین نامه سهام عدالت

در سال ۱۳۸۵، سازمان خصوصی سازی در راستای اجرای طرح توزیع سهام عدالت موضوع مصوبه شماره ۷۲۶۸۳/ت/۳۴۴۸۴ هـ مورخ ۱۳۸۴/۱۱/۷ هیأت وزیران (اصلاح شده در مصوبه شماره ۵/۱۰۴۱۵۹ هـ مورخ ۲۶۲۵۴ هـ مورخ ۱۳۸۵/۸/۲۸)، با عنوان آیین نامه واگذاری سهام عدالت به مشمولین شناسایی شده را با اهداف زیر آغاز کرد:

- توسعه مشارکت عمومی؛
 - توزیع عادلانه ثروت و درآمد و کاهش فاصله طبقاتی و فقر؛
 - کاهش تصدی گری دولت؛
 - استفاده از روش های سالم و شفاف برای واگذاری سهام شرکت های دولتی.
- با توجه به این که طرح توزیع سهام عدالت به عنوان یک طرح ملی در کشور مطرح شد، کلیه دستگاه های اجرایی کشور از بالاترین رده سیاست گذاری در قوه مجریه که هیأت محترم وزیران و ریاست محترم جمهوری تا پایین ترین تشکیلات اجرایی به تنظیم مقررات و شناسایی و ثبت نام مشمولین و شناسایی و آماده سازی شرکت ها و در نهایت توزیع سهام قابل واگذاری پرداختند.
- در این راستا، سازمان خصوصی سازی که به عنوان دبیرخانه ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت معرفی شده بود، به انجام وظایف متنوع و بسیار پرداخت که از آن جمله اند:
- اجرای سیاست های مقرر و مصوبات ستاد مرکزی سهام عدالت؛
 - مدیریت اجرای طرح؛
 - هماهنگی با دستگاه های اجرایی، سازمان های حمایتی و ستادهای استانی در جهت اجرای طرح؛
 - انجام مطالعات و تحقیقات مرتبط؛
 - سازماندهی فعالیت های فرهنگی و تبلیغاتی؛
 - پیشنهاد ضوابط، دستور العمل ها، آیین نامه ها، مصوبات و لوایح لازم به مراجع ذی ربط؛
 - طراحی فرآیندها و نرم افزارهای جامع اجرایی طرح؛
 - پیشنهاد فهرست سهام قابل واگذاری متضمن قیمت و برنامه زمان بندی و واگذاری سهام مصوب و تهیه و نهایی نمودن بانک اطلاعاتی مربوط به مشخصات مشمولین طرح.
- نوع وظایف تعریف شده برای سازمان خصوصی سازی به گونه ای بود که طرح محوریت فعالیت های این سازمان را در سال ۱۳۸۵ به خود اختصاص داد و نتایج اقدامات منجر به فعالیت های اساسی به منظور بستر سازی و اجرای طرح گردید، که از جمله این اقدامات می توان به

موارد زیر اشاره نمود:

۱ - برنامه ریزی، سازماندهی، راهبری و کنترل اجرای مراحل مختلف طرح، شامل:

- * تهیه برنامه زمان بندی اجرای واگذاری سهام به مشمولان مراحل اول، دوم و سوم طرح؛
- * برگزاری همایش آشنایی دست اندرکاران با طرح؛
- * تشکیل جلسات مستمر استانی به منظور هماهنگی جهت انجام امور محوله؛
- * بازدید از استان ها به منظور بررسی روند پیشرفت طرح؛
- * ارتباط مستمر با دبیرخانه های استانی جهت راهبری و کنترل اجرای برنامه زمانبندی شده؛
- * زمینه سازی برگزاری جلسات ستاد مرکزی سهام عدالت با حضور ریاست محترم جمهوری و سایر اعضا؛
- * تهیه و پیشنهاد اصلاحات آیین نامه واگذاری سهام عدالت و سایر مقررات اجرایی لازم؛
- * حسب مورد تهیه، پیشنهاد و تصویب قرارداد واگذاری سهام عدالت، اساسنامه شرکت های سرمایه گذاری استانی، مشمولین مرحله دوم طرح و فهرست شرکت های قابل واگذاری و ...

۲ - تشکیل شرکت کارگزاری سهام عدالت، شامل:

- * انتقال شرکت کارگزاری صبا(سهامی خاص) از سازمان صنایع ملی ایران به سازمان خصوصی سازی و نامگذاری آن به شرکت کارگزاری سهام عدالت بر اساس مصوبه هیأت محترم وزیران؛
- * پیشنهاد اساسنامه شرکت کارگزاری سهام عدالت به هیأت محترم وزیران و پیگیری تصویب و انجام اصلاحات لازم در فرآیند توزیع سهام عدالت از طریق شرکت کارگزاری سهام عدالت؛
- * تعیین اعضای هیأت مدیره شرکت کارگزاری توسط مجمع شرکت (نمایندگان سازمان خصوصی سازی و وزارت امور اقتصاد و دارایی).

پس از تشکیل شرکت کارگزاران سهام عدالت و تصویب نهایی آن، شرکت یاد شده با جذب نیروهای متخصص و کارآمد و پس از تصویب چارت سازمانی و تعریف و سازماندهی تشکیلات شرکت، به تدوین آیین نامه های اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی که مراحل تصویب نهایی خود را در شورای محترم نگهبان پشت سر می گذارد، این شرکت به شرکت واسطه منحل و شرکت های سرمایه گذاری استانی که شرح آن در ادامه می آید عهده دار وظایف آن خواهند بود.

در جهت انجام بهینه امور مربوط به واگذاری سهام عدالت، نمونه گزارش فعالیت برای شرکت های سرمایه پذیر، شرکت های سرمایه گذاری و شرکت کارگزاری سهام عدالت تهیه شد تا با فراهم کردن زمینه ارائه اطلاعات همگن، نظارت بر اجرای طرح مزبور با دقت و کارایی بیشتری صورت گیرد.

از جمله سایر اقدامات شرکت کارگزاری سهام عدالت در کنار سازمان خصوصی سازی می توان به موارد زیر اشاره کرد:

* پیگیری اقدامات اجرایی با هماهنگی سازمان خصوصی سازی و سازمان بورس اوراق بهادار تهران در جهت پذیرش شرکت های ملی فولاد مبارکه، ملی صنایع مس ایران، دشتستان و مینا که منجر به عرضه اولیه شرکت های فولاد مبارکه و ملی صنایع مس ایران در بورس گردید و نیز اقدام در جهت پذیرش در بورس برای شرکت های کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، ایرالکو و فولاد خوزستان.

* پیگیری انتقال شرکت های بورسی (چادرملو، حمل و نقل پتروشیمی، فولاد مبارکه، نیرو ترانس، ملی صنایع مس ایران، پارس سوئیچ، سیمان داراب و گل گهر) به صورت معاف از مالیات و شرکت های غیربورسی (فولاد آلیاژی ایران، سایبر، کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، مشانیر، سیمان دشتستان) به شرکت کارگزاری سهام عدالت.

۳ - آماده سازی سهام عدالت جهت واگذاری، شامل:

* تهیه و ارائه فهرست اولیه شرکت هایی شناسایی شده به ستاد مرکزی جهت تصمیم گیری در مورد واگذاری شرکت های مورد نظر؛

* بررسی گزارش های حسابرسی شرکت ها جهت انتخاب شرکت های سود ده به منظور واگذاری در قالب طرح سهام عدالت؛

* تشکیل بانک اطلاعاتی حاوی اطلاعات مالی شرکت های قابل واگذاری؛

* آماده سازی شرکت های مشمول واگذاری جهت ورود به بورس؛

* پیگیری تصویب درصد سهام قابل واگذاری شرکت ها در راستای طرح توزیع سهام عدالت در هیأت عالی واگذاری؛

* قیمت گذاری سهام شرکت های مشمول واگذاری در قالب طرح توزیع سهام عدالت؛

جدول شماره ۱: درصد، تعداد و ارزش سهام واگذار شده در قالب سهام عدالت تا شهریور ۱۳۸۶

نوع شرکت	ردیف	نام شرکت	درصد واگذاری	تعداد سهام (هزار سهم)	ارزش سهام (میلیارد ریال)
بورسی	۱	صنعتی و معدنی چادرملو	۲۲/۷	۲۲۷/۰۰۰	۲/۵۳۱/۵
	۲	حمل و نقل پتروشیمی	۲۹	۲/۳۲۰	۵۳
	۳	فولاد مبارکه	۲۴/۲۴	۴/۷۶۵/۲۷۳/۱	۹۰۶۳/۵
	۴	نیرو ترانس	۳۰/۷	۴۱/۴۴۵	۸۱/۸
	۵	ملی صنایع مس ایران	۲۰	۱/۱۵۷/۹۲۸/۹	۴/۲۸۷/۸
	۶	پارس سوئیچ	۴۰/۷	۳۶/۶۳۰	۱۰۹/۲
	۷	کارخانجات مخابراتی ایران	۳۵	۲۱/۴۹۰	۱۸۶
	۸	سیمان داراب	۵۰	۱۲۴/۸۰۳	۴۴۶/۸
	۹	سنگ آهن گل گهر	۱۰/۹	۴۷/۹۶۰	۱/۰۷۶/۵
جمع شرکت های بورسی					
غیربورسی	۱۰	فولاد آلیاژی ایران	۳۹/۴۶	۱۹/۷	۲۲۹/۹
	۱۱	ساختمان سد و تأسیسات آبیاری سایر	۲۹/۹	۱۷۵/۸۷۸	۷۳/۹
	۱۲	کشتیرانی ج.ا.ایران	۳۴	۱/۰۲۱/۵۰۰	۴/۹۱۴/۵
	۱۳	مشانیر	۴۲	۱/۲	۱۲۲/۴
	۱۴	سیمان دشتستان	۳۴	۱۰۱/۹۹۹/۹	۳۳۲
	جمع شرکت های غیربورسی				
جمع کل					
				۷/۷۲۴/۲۴۸/۸	۲۳/۵۰۸/۸

۴ - شناسایی مشمولین طرح و تشکیل پایگاه اطلاعاتی جامع مشمولین

از اساسی ترین اقدامات انجام یافته در طرح توزیع سهام عدالت، شناسایی مشمولین طرح می باشد که کار بسیار پیچیده و سخت بوده و نیازمند طراحی نرم افزارهای مربوطه و هماهنگی با کلیه سازمان های حمایتی در خصوص دریافت اطلاعات و سپس پالایش و نهایی نمودن یک فهرست قابل اعتماد و اتکاء در این خصوص می باشد، به گونه ای که هم پوشانی های متعدد و مکرر در اطلاعات ارائه شده توسط نهادهای حمایتی را مشخص نموده و نسبت به ارائه یک فهرست جامع در این خصوص، شامل اسامی کلیه افراد مشمول بر مبنای کد ملی و تفکیک شده به استان ها و شهرستان های مختلف، اقدام نموده است. در راستای اقدام انجام یافته؛ مشمولین مرحله اول طرح در ۳۰ استان کشور نزدیک به تعداد ۵ میلیون نفر بر مبنای کد ملی شناسایی گردیدند و بانک اطلاعاتی مربوطه نیز نهایی شد. در این زمینه اقدامات ذیل انجام پذیرفت:

- * تهیه فرآیند ارتباطی و اطلاعاتی جهت هماهنگی کلیه ارکان طرح در شناسایی مضمولین طرح؛
 - * برگزاری جلسات با نمایندگان نهادهای حمایتی، سازمان ثبت احوال کشور و دبیرخانه‌های ستادهای استانی جهت هماهنگی در جمع آوری اطلاعات؛
 - * تهیه نرم افزار ورود اطلاعات و چاپ گزارش های مورد نیاز؛
 - * پالایش و تجمیع اطلاعات؛
 - * ابلاغ فهرست نهایی مضمولین مراحل مختلف طرح به ستادهای استانی برای فراخوان عضویت در تعاونی؛
 - * ارائه گزارش های مستمر به دبیر ستاد مرکزی برای کنترل مراحل انجام طرح.
- در همین راستا لازم به ذکر است به منظور کنترل نهایی و اطمینان از اینکه هر یک از مضمولان طرح برای تعاونی های عدالت شهرستانی تعریف شده باشند، این تعاونی ها با ارسال فراخوان هایی که در دبیرخانه های استانی فراهم شده بود برای هر یک از مضمولان، از کلیه آنها مجدداً ثبت نام به عمل آمد و نهایتاً بانک اطلاعاتی مضمولان مرحله اول با ضریب اطمینان بسیار بالایی به درج اطلاعات مضمولان پرداخت.

اقدامات مذکور منجر به شناسایی مضمولین مرحله اول و بستر سازی لازم جهت شناسایی مضمولین مراحل دوم و سوم طرح، به شرح ذیل گردید:

۴ / ۱ - شناسایی مضمولین مرحله اول طرح

- مضمولین مرحله اول با همکاری نهادهای حمایتی ذیربط و از بین دهک‌های پایین درآمدی کشور یعنی:
- * کلیه افراد نیازمند مشمول طرح شهید رجایی و عائله تحت تکفل آنها؛
 - * کلیه افراد خانواده های مشمول طرح مددجویی کمیته امداد امام خمینی (ره) و تحت حمایت معیشتی این نهاد؛
 - * کلیه کودکان و زنان بی سرپرست تحت حمایت معیشتی مستمر سازمان بهزیستی کشور؛
 - * کودکان بدسرپرست تحت حمایت معیشتی مستمر سازمان بهزیستی کشور؛
 - * معلولان نیازمند تحت حمایت معیشتی مستمر سازمان بهزیستی کشور؛
 - * کلیه اعضای خانواده‌های دارای معلول تحت حمایت معیشتی مستمر سازمان بهزیستی کشور؛
 - * کلیه آسیب دیدگان اجتماعی تحت حمایت معیشتی مستمر سازمان بهزیستی کشور؛
 - * رزمندگان فاقد شغل و درآمد و خانواده های تحت تکفل آنها.
- در این مرحله تعداد ۴/۹۸۱/۵۰۷ نفر به شرح جدول شماره (۲) شناسایی گردیدند.

۴ / ۲ - شناسایی مضمولین مرحله دوم طرح

به منظور شناسایی مضمولین مرحله دوم طرح که شامل روستائیان و عشایر فاقد شغل و

کم درآمد می باشد نیز گام های اساسی برداشته شده و با تهیه ۲/۰۰۰/۰۰۰ فرم الکترونیکی جمع آوری اطلاعات، نسبت به شناسایی حدود ۶۷۰۰۰/۰۰۰ نفر مشمول طرح اقدام گردیده است. در حال حاضر بر اساس تصمیم ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت، کار توزیع فرم و ثبت نام مشمولان مرحله دوم در حال اتمام بوده و برنامه واگذاری سهام به ۶۷۰۰۰/۰۰۰ روستایی در دست اقدام است.

۳ / ۴ شناسایی مشمولین مرحله سوم طرح

به منظور شناسایی مشمولین مرحله سوم طرح که شامل بازنشستگان و کارمندان با حقوق کمتر از ۲۰۰/۰۰۰ تومان می باشند نیز ضمن تهیه "دستور العمل جمع آوری الکترونیکی اطلاعات مشمولین"، نسبت به "تهیه ساختار اطلاعاتی مورد نیاز مشمولین"، "ابلاغ زمان بندی اجرای طرح" و "برگزاری جلسه توجیهی جهت مدیران کل امور اداری، به منظور آشنایی بانحوه جمع آوری و ساماندهی اطلاعات"، اقدام گردیده است، به گونه ای که در حال حاضر بسیاری از دستگاه ها نسبت به جمع آوری اطلاعات کارکنان خود و ارسال آنها به دبیرخانه ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت برای انجام مراحل بعدی اقدام نموده اند.

جدول شماره ۲: تعداد مشمولان مرحله اول طرح توزیع سهام عدالت به تفکیک استان ها

ردیف	استان	مشمولان طرح	ردیف	استان	مشمولان طرح
۱	آذربایجان شرقی	۲۵۹/۷۲۱	۱۷	قزوین	۵۵/۵۵۶
۲	آذربایجان غربی	۱۶۵/۴۴۹	۱۸	قم	۸۸/۶۸۹
۳	اردبیل	۹۶/۳۳۷	۱۹	کردستان	۱۳۶/۵۶۹
۴	اصفهان	۲۶۰/۶۶۱	۲۰	کرمان	۲۸۱/۶۷۸
۵	ایلام	۱۳۸/۰۷۶	۲۱	کرمانشاه	۲۰۰/۶۲۱
۶	بوشهر	۱۰۰/۱۴۴	۲۲	کهگیلویه و بویراحمد	۱۱۶/۴۸۵
۷	تهران	۱۸۸/۲۰۰	۲۳	گلستان	۱۲۹/۱۵۴
۸	چهارمحال بختیاری	۹۱/۳۴۲	۲۴	گیلان	۱۹۴/۴۹۱
۹	خراسان جنوبی	۹۲/۳۰۷	۲۵	لرستان	۲۱۳/۰۱۷
۱۰	خراسان رضوی	۴۴۹/۹۹۴	۲۶	مازندران	۱۳۱/۰۱۶
۱۱	خراسان شمالی	۸۸/۲۱۴	۲۷	مرکزی	۹۸/۷۵۱
۱۲	خوزستان	۳۳۳/۹۹۵	۲۸	هرمزگان	۱۲۹/۵۱۴
۱۳	زنجان	۵۶/۰۲۶	۲۹	همدان	۱۳۱/۱۴۴
۱۴	سمنان	۳۳/۷۹۸	۳۰	یزد	۵۵/۱۰۱
۱۵	سیستان و بلوچستان	۳۰۰/۵۵۴	جمع کل		۴/۹۸۱/۵۰۷
۱۶	فارس	۳۶۴/۸۶۳			

۵ - تشکیل شرکت های سرمایه گذاری استانی

در راستای اجرایی شدن طرح توزیع سهام عدالت، شرکت های سرمایه گذاری استانی با اهداف ذیل و در تمام مراکز استان های کشور به تعداد ۳۰ شرکت، متشکل از شرکت های تعاونی شهرستانی استان مربوطه، تشکیل گردیدند:

- مشارکت در مالکیت و مدیریت و اصلاح ساختار بنگاه های دولتی واگذار شده در جهت افزایش کارایی آنها؛

- تجهیز پس اندازهای شرکت تعاونی شهرستانی و سایر سهامداران و هدایت وجوه به سمت سرمایه گذاری های مولد در کشور؛

- فراهم نمودن امکانات لازم برای مشارکت عموم در جهت توسعه سرمایه گذاری های مولد در کشور و کمک به ارتقا و توسعه اقتصادی توأم با عدالت.

این شرکت ها سهامی خاص بوده و بر اساس مقررات لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب اسفند ماه سال ۱۳۴۷ تشکیل گردیده و طبق قوانین جاری جمهوری اسلامی ایران و اصول حاکم بر شرکت های تجاری و رعایت مفاد اساسنامه مربوطه اداره خواهند شد و قابلیت ورود به بورس را برای اجرای وظایف محوله دارا می باشند. وظایف اصلی این شرکت ها عبارت است از:

- هرگونه خرید و فروش سهام شرکت ها و مؤسسات عمومی و دولتی و تعاونی و یا خصوصی و اوراق بهادار؛

- هرگونه سرمایه گذاری مشترک با شرکت های داخلی و خارجی در داخل یا خارج از کشور؛

- ارائه خدمات اقتصادی، فنی، مالی، اعتباری، حسابرسی، سرمایه گذاری، مشاوره ای و مدیریتی به شرکت های تحت پوشش، شرکت های تعاونی شهرستانها و سایر شرکت های دولتی و غیردولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی؛

- تشکیل، تأسیس، ثبت و راه اندازی شرکت های صنعتی و معدنی، تولیدی، ساختمانی، پیمانکاری، خدماتی، بازرگانی، سرمایه گذاری، آموزشی، مطالعاتی و مشاوره ای و یا مشارکت حقوقی و مدنی در این قبیل شرکت ها با بخش خصوصی یا عمومی؛

- انجام و ارائه خدمات پُرتفوی گردانی؛

- اعطای تسهیلات به شرکت های تابعه و وابسته؛

- انجام مطالعات و بررسی های اقتصادی، فنی، مالی، مدیریتی، نظارت و اجرای طرح های سرمایه گذاری

- اقتصادی و صنعتی و ایجاد شرکت ها و مؤسسات مطالعاتی و اجرایی در جهت تحقق هدف های شرکت؛
- مشارکت در اصلاح ساختار، نظام ها و مدیریت شرکت هایی که در آن ها سهامدار است، در جهت افزایش کارایی آنها؛
- تملک و اداره هرگونه سهام و حقوق مالکانه متعلق به دولت که به موجب قوانین و مقررات به شرکت واگذار می شود؛
- تأمین وجوه فروش اقساطی از محل سود دریافتی از سهام تملک شده شرکت های دولتی؛
- اداره امور سرمایه گذاری ها به نمایندگی از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی دولتی و غیردولتی؛
- اخذ نمایندگی، ایجاد شعبه و اعطای نمایندگی در داخل و خارج از کشور؛
- انجام و ارائه مطالعات و فعالیت های پژوهشی در جهت تدوین استراتژی ها و دستیابی به فناوری های روزآمد و توسعه شرکت های تابعه؛
- انجام هرگونه فعالیت مجاز که به طور مستقیم یا غیرمستقیم برای تحقق اهداف شرکت لازم بوده و با موضوع فعالیت شرکت مرتبط باشد.

۶- تشکیل تعاونی های عدالت شهرستانی

به موجب همکاری بسیار نزدیک سازمان خصوصی سازی، دبیرخانه مرکزی سهام عدالت و وزارت تعاون، مقدمات تشکیل شرکت های تعاونی شهرستانی شامل تهیه اساسنامه آنها، مراحل متعدد تأسیس، ثبت وانتصاب اعضای هیأت مدیره، مدیرعامل و سایر سازوکارهای استقرار این شرکت ها فراهم شد و تا پایان سال ۱۳۸۵، تعداد ۳۳۷ شرکت تعاونی عدالت شهرستانی در ۳۳۶ شهرستان، به شرح جدول شماره (۳) تشکیل و کار ثبت نام مشمولان و توزیع سهام بین آنها آغاز گردید.

در حال حاضر قریب به ۵ میلیون نفر مشمولان مرحله اول طرح عضو این تعاونی ها هستند و تعاونی های عدالت شهرستانی در هر استان نیز عضو شرکت سرمایه گذاری آن استان هستند.

جدول شماره ۳: تعداد تعاونی های عدالت شهرستان ها به تفکیک استان ها

تعداد تعاونی	استان	تعداد تعاونی	استان	تعداد تعاونی	استان
۵	قزوین	۱۷	آذربایجان شرقی	۱۹	۱
۳	قم	۱۸	آذربایجان غربی	۱۴	۲
۱۱	کردستان	۱۹	اردبیل	۹	۳
۱۶	کرمان	۲۰	اصفهان	۲۱	۴
۹	کرمانشاه	۲۱	ایلام	۷	۵
۱۶	کهگیلویه و بویراحمد	۲۲	بوشهر	۹	۶
۱۰	گلستان	۲۳	تهران	۱۲	۷
۱۱	گیلان	۲۴	چهارمحال بختیاری	۶	۸
۸	لرستان	۲۵	خراسان جنوبی	۶	۹
۱۰	مازندران	۲۶	خراسان رضوی	۲۰	۱۰
۹	مرکزی	۲۷	خراسان شمالی	۶	۱۱
۱۶	هرمزگان	۲۸	خوزستان	۲۰	۱۲
۱۴	همدان	۲۹	زنجان	۷	۱۳
۵	یزد	۳۰	سمنان	۴	۱۴
۳۳۷	جمع کل		سیستان و بلوچستان	۱۰	۱۵
			فارس	۲۴	۱۶

۷ - واگذاری سهام عدالت

پس از فراهم آوردن بسترهای لازم برای سهام عدالت، به شرح مذکور در بندهای فوق، زمینه این واگذاریها فراهم گردیده و برگه های سهام عدالت که سبدی از سهام ۱۴ شرکت بر مبنای درصد مصوب و به ارزش بیش از ۲۳ هزار میلیارد ریال است به مشمولین مرحله اول طرح یعنی ۵/۰۷۴/۹۸۱ نفر از پایین ترین دهک های درآمدی جامعه واگذار گردید.

۸ - اطلاع رسانی در زمینه طرح سهام عدالت

پس از واگذاری سهام عدالت از دیگر اقدامات انجام یافته بر مبنای دستور ریاست محترم جمهوری اطلاع رسانی و شفاف سازی انجام طرح می باشد که در این زمینه نیز ضمن جمع آوری کلیه مستندات طرح و چاپ و انتشار آن به صورت کتاب، نسبت به برگزاری کارگاه های منطقه ای سهام عدالت جهت آموزش و توجیه دست اندرکاران طرح در سطح کلیه استان های کشور اقدام گردیده است. این کارگاه ها در ۶ منطقه از کشور که کلیه استان ها را

تحت پوشش قرار داده بودند توسط سازمان خصوصی سازی و با هماهنگی و همکاری سازمان امور اقتصادی و دارایی استان‌ها انجام یافته است.

۹ - آخرین مصوبات و تحولات انجام شده در طرح توزیع سهام عدالت

۹/۱- بانک سپه به عنوان بانک توزیع کننده سود برای مشمولان مرحله اول طرح سهام عدالت تعیین شده است.

۹/۲- مبلغ ۵ میلیون ریال سهام عدالت مشمولان مرحله اول با تصویب ستاد مرکزی سهام عدالت به ۱۰ میلیون ریال افزایش یافته است؛

۹/۳- در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۶/۲۲ ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت علاوه بر سهام شرکت هایی که در جدول شماره (۱) این گزارش آمده است، سهام شرکت های ایران خودرو، سهام ایرانی تولید (سایپا)، سرمایه گذاری رنا، بانک ملت و پست بانک نیز برای توزیع در قالب سهام عدالت به تصویب رسیده است؛

۹/۴- از سود سهام مشمولان مرحله اول، ۴۰۰ میلیارد ریال به عنوان منابع مالی سرمایه گذاری در اختیار شرکت های سرمایه گذاری استان، مبلغ ۱۰۰ میلیارد به عنوان هزینه های شناسایی و ثبت نام مشمولان در اختیار دبیرخانه های ستادی استانی و شرکت های تعاونی عدالت شهرستانی، ۱۰۰۰ میلیارد ریال به عنوان قسط اول خریداری شده به سازمان خصوصی سازی اختصاص یافته و مابقی برای توزیع سود بین سهامداران (مشمولان مرحله اول) در نظر گرفته شده است.

آمار و اطلاعات ارائه شده در این بخش حاکی از عزم، جدیت و تلاش سازمان خصوصی سازی و واحدهای وابسته به آن در جهت اجرای بهینه مفاد آیین نامه ثروت خانوارهای ایرانی است. این سازمان بر اجرای بهتر طرح مزبور در راستای تکالیف محوله در چارچوب سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی اهتمام ورزیده و تا این تاریخ توانسته است بیش از ۲۳ هزار میلیارد ریال سهام عدالت را بین قریب به ۵ میلیون نفر از خانوارهای نیازمند توزیع نماید. با اجرای موفقیت آمیز مرحله اول این طرح و شناسایی چالش های مربوطه، سازمان خصوصی سازی همزمان با اجرای عملیات، به مطالعات راهبردی گسترده ای نیز همت گماشته و با روشن و شفاف شدن جریان واگذاری ها، امید است که در مدت زمان پیش بینی شده - و یا حتی زودتر از آن - واگذاری سهام عدالت به افراد مورد نظر را به پایان برساند.

پیوست

آیین‌نامه اجرایی افزایش ثروت خانوارهای ایرانی از طریق گسترش سهم بخش تعاون بر اساس توزیع سهام عدالت

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

- ۱- قانون برنامه چهارم: قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳؛
- ۲- ستاد مرکزی: ستاد مرکزی توزیع سهام عدالت که با هدف برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت بر فرآیند واگذاری سهام عدالت، به ریاست رئیس جمهور تشکیل می‌گردد؛
- ۳- ستادهای استانی: ستادهای استانی توزیع سهام عدالت که در محدوده یک استان و به ریاست استاندار تشکیل می‌گردد و در چارچوب اختیارات محول شده از طرف ستاد مرکزی بر فرآیند توزیع سهام در استان نظارت می‌کند؛
- ۴- مشمولین طرح: افرادی که از نظر طبقه‌بندی درآمدی جزو سه دهک پایین درآمدی محسوب می‌شوند و بنا بر تشخیص ستاد مرکزی واجد اولویت دریافت سهام عدالت هستند؛
- ۵- تعاونی‌های عدالت: شرکت‌های تعاونی عدالت استانی که اعضای آنها همان مشمولین توزیع سهام عدالت در استان مربوط هستند؛
- ۶- سهام عدالت: سهام شرکت واسط که از طریق شرکتهای تعاونی عدالت استانی به مشمولین طرح (اعضای تعاونی عدالت) واگذار می‌شود؛
- ۷- شرکت واسط: شرکت کارگزاری سهام عدالت که نام قبلی آن شرکت کارگزاری صبا متعلق به سازمان صنایع ملی می‌باشد. نقش این شرکت تبدیل سبد انواع سهام واگذار شده به یک سهم واحد و سپس واگذاری سهام شرکت واسط به تعاونی‌های عدالت استانی و انجام دیگر کارهای اجرایی مرتبط با واگذاری سهام عدالت است؛

ماده ۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی مسئول اجرای بند «ز» ماده (۷) قانون برنامه چهارم خواهد بود و اعمال حق مالکیت دولت در شرکت‌های مادر تخصصی (به استثنای شرکت‌هایی که ریاست مجمع عمومی آن با رییس جمهور است) از طریق وزارتخانه یادشده اعمال می‌شود.

ماده ۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با رعایت قوانین و مقررات مربوط و سیاست‌های کلی مربوط به اصل چهل و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و پس از تشکیل شرکت واسط نسبت به واگذاری سهام قابل واگذاری دولتی به شرکت واسط اقدام نماید.

ماده ۴- اعضای ستاد مرکزی عبارتند از:

الف - رییس جمهور

ب - وزیر امور اقتصادی و دارایی

ج - رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

د - وزیر کشور

هـ - وزیر صنایع و معادن

و - وزیر تعاون

ز - وزیر جهاد کشاورزی

ح - وزیر کار و امور اجتماعی

ط - وزیر دادگستری

ی - وزیر رفاه و تأمین اجتماعی

ک - رییس بنیاد شهید و امور ایثارگران

ل - وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

م - فرمانده نیروی مقاومت بسیج

ن - سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره)

س - رییس سازمان بهزیستی کشور

ع - رییس دفتر امور مناطق محروم کشور

ف - رییس سازمان ثبت احوال کشور

ص - رییس سازمان خصوصی سازی

ماده ۵- اختیارات ستاد مرکزی به شرح زیر است:

الف - واگذاری سهام عدالت با رعایت ماده (۱۴) قانون برنامه سوم، تنفیذی در ماده (۹) قانون برنامه چهارم

(حداکثر به تعداد ۴۹۹۹۹۷ سهم)؛

ب - تعیین اولویت مشمولین طرح؛

ج - تعیین اولویت استان‌ها؛

د - تصویب ضوابط اجرایی و دستورالعمل‌های لازم؛

ه - تعیین وظایف ستادهای استانی و نظارت بر عملکرد آن‌ها؛

و - انجام هر گونه اقدامات اجرایی دیگر برای توزیع سهام عدالت در چارچوب این آیین‌نامه.

تبصره ۱- تصویب آیین‌نامه برقراری نظام اقساطی فروش سهام (شرکت کارگزاری سهام عدالت) به شرکت‌های تعاونی عدالت استانی، به وزیر عضو ستاد مرکزی موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه واگذار می‌شود. ملاک تصمیم‌گیری در خصوص اختیار یادشده، موافقت اکثریت وزیران عضو ستاد مذکور می‌باشد و مصوبات مزبور در صورت تأیید رییس جمهور با رعایت ماده (۱۹) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت قابل صدور می‌باشد.

تبصره ۲- جلسات ستاد مرکزی به ریاست رییس جمهور برگزار می‌گردد. در غیاب رییس جمهور، وزیر امور اقتصادی و دارایی به عنوان نائب رییس جلسات را اداره می‌نماید.

تبصره ۳- فرماندهی نیروی مقاومت بسیج، سرپرست کمیته امداد امام خمینی (ره)، رییس سازمان بهزیستی کشور، رییس دفتر امور مناطق محروم کشور، رییس سازمان ثبت و احوال و رئیس سازمان خصوصی سازی بدون حق رأی در جلسه شرکت می‌نمایند.

تبصره ۴ - رییس سازمان خصوصی سازی به عنوان دبیر ستاد مرکزی تعیین می‌شود.

ماده ۶ - اعضای ستاد استان متناظر با اعضای مرکزی در سطح استان تعیین می‌شود. (به استثنای سازمان خصوصی سازی)

تبصره ۱- استاندار به عنوان مقام متناظر رییس جمهور در استان خواهد بود و جلسات ستاد استان به ریاست استاندار تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- اعضای ستاد استان که دارای حق رأی هستند متناظر با ستاد مرکزی تعیین می‌شوند.

تبصره ۳- رییس سازمان امور اقتصادی و دارایی استان به عنوان دبیر ستاد استان تعیین می‌شود.

ماده ۷ - ستاد مرکزی موظف است حداکثر تا پایان سال ۱۳۸۴ برنامه توزیع سهام عدالت در چهار استان کشور را اجرا نماید.

ماده ۸ - میزان واگذاری سهام دولتی به شرکت واسط متناسب با امکانات دولت تعیین می‌شود. همچنین میزان واگذاری سهام شرکت واسط به تعاونی‌های عدالت استانی متناسب با تعداد اعضای تعاونی تعیین می‌شود.

ماده ۹ - حداکثر افراد مورد احتساب در یک خانوار برای توزیع سهام عدالت ۵ نفر است. در صورتی که

تعداد خانوار بیش از ۵ نفر باشد، سهام تخصیص بین همه اعضای خانوار توزیع خواهد شد و از این بابت سهام اضافه‌ای تعلق نخواهد گرفت. هر یک از افراد خانوارهای بیش از ۵ نفر، یک عضو مستقل در تعاونی عدالت استانی محسوب می‌شوند (حتی با میزان سهام کمتر)، میزان برخورداری این نوع اعضا از سود تعاونی مناسب با میزان سهام آن‌ها خواهد بود.

ماده ۱۰- نحوه قیمت‌گذاری سهام شرکت‌های مشمول این آیین‌نامه مطابق موضوع بند (و) ماده (۱۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، تنفیذی در ماده (۹) قانون برنامه چهارم توسعه خواهد بود.

ماده ۱۱- شرکت واسطه موظف است با انعقاد قراردادی با شرکت‌های تعاونی عدالت استانی که ضمانت اجرایی لازم در آن پیش بینی شده باشد، پس از طی دوره تقسیط که حداکثر بیست سال است، متناسب با میزان دریافتی از مردم و بلافاصله پس از آن نسبت به تسویه حساب اقساط سهام واگذاری اقدام کند. بهای سهام موضوع این ماده شامل احتساب سود فروش اقساطی نخواهد بود.

ماده ۱۲- به منظور حفظ و تداوم فعالیت بنگاه‌هایی که بخشی از سهام آن‌ها واگذار می‌شود، هیئت عالی واگذاری ماده (۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تنفیذی در ماده (۹) قانون برنامه چهارم توسعه از طریق نظارت و کنترل بفرمایند و واگذاری تدابیری اتخاذ می‌نماید که حداکثر بیست درصد سهام هر بنگاه به صورت بلوک در اختیار اشخاص واجد شرایط که صلاحیت اداره بنگاه را داشته باشند، قرار گیرد. بلوک سهام مذکور می‌تواند در اختیار اشخاص دولتی (از قبیل شرکت‌ها و مؤسسات دولتی) و یا اشخاص غیر دولتی قرار داده شود.

ماده ۱۳- این آیین‌نامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا بوده و جایگزین آیین‌نامه اجرایی افزایش ثروت خانوارهای ایرانی از طریق گسترش سهم بخش تعاون براساس توزیع سهام عدالت، موضوع تصویب نامه شماره ۴۲۳۸۹/ت/۳۳۹۹۲-هـ مورخ ۱۳۸۴/۸/۲۳ می‌گردد. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است هر سه ماه یکبار گزارش پیشرفت اجرای آن را به هیأت وزیران ارائه نماید.

معاون اول رئیس جمهور - پرویز داودی

۳-

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۴-

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

نشانی نشریه:

تهران - خیابان جمهوری - خ دانشگاه جنوبی - پلاک ۱۸۷ طبقه دوم
انتشارات